

Ἡ πρώτη τοῦ Κιν-Φό μέριμνα ὑπῆρξε γὰρ φωνογραφησθαι εἰς Πεκίον, ὁδὸς Σά-Κούα, τὴν τροπὴν τῆς τύχης, ἣτις καθίστα αὐτὸν πλουσιώτερον ἢ πρὶν. Ἡ δὲ νεαρὰ γυνὴ ἤκουσε τὴν φωνὴν ἐκείνην, ἣν ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε στερηθῆ διὰ παντός, ἐπαναλαμβάνουσαν τοὺς τρυφερωτέρους τῶν λόγων. Ἐπιελθὼν, ἔλεγε, νὰ ἐπανάβῃ τὴν ἀγαπητὴν του μικρὰν ἀδελφὴν, καὶ πρὶν ἢ παρήρατο ἡ ἐβδόμη σελήνη, θὰ ἔτρεχε πρὸς αὐτήν, ἵνα μὴ πλέον τὴν ἀφήσῃ. Μὴ θελήσας δὲ ἀπαξ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν δυστυχῆ, δὲν ἤθελε πλέον νὰ τὴν ἀφήσῃ χθρῶν.

Ἡ Δε-Οὐ δὲν ἐνόησε καλῶς πὶ ἐσήμαινε ἡ τελευταία αὐτῆ φράσις· ἐν μόνον κατενόει, ὅτι ὁ μνηστὴρ τῆς ἐπαρήρατο, καὶ ὅτι ἐντὸς δύο μηνῶν θὰ ἦτο πλησίον τῆς.

Τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην οὐδεμία ὑπῆρξε ἐτυχεστέρα γυνὴ κατ' ὄλον τὸ Οὐράνιον Κράτος.

Ἀληθῶς δέ, ἐντελής ἀντίδρασις εἶχε ἐπέλθει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Κιν-Φό, ὅστις εἶχε γείνει τετράκις ἐκατομμυριοῦχος, χάρις εἰς τὴν ἐπικεροδῆ κερδοσκοπίαν τῆς Κεντρικῆς Καλιφορνικῆς Τραπεζῆς. Ἐπόθει νῦν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ζήσῃ καλῶς. Εἴκοσιν ἡμερῶν συγκινήσεις εἶχον μεταμορφώσῃ αὐτόν. Οὔτε ὁ μανδρινὸς Πάο-Σέν, οὔτε ὁ ἔμπορος Γίν-Πάγγ, οὔτε Τιμ, ὁ ἀβροδίαιτος, οὔτε Χουάλ, ὁ λόγιος ἤθελον πλέον ἀναγνωρίσει τὸν ἀπαθῆ ἀμφιτρώνα, ὅστις εἶχε ἀπαχαιρετίσει αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ πλοῦτου κήπου τοῦ παταμοῦ τῶν Μαργαριτῶν. Ὁ δὲ Βάγγ, ἂν παρταμοῦ, δὲν θὰ ἐπίστευε τοὺς ἰδίους που ὀφθαλμούς· ἀλλ' εἶχε γείνει ἀφαντος, χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἴχνος, οὐδ' ἀνεφαίνετο πλέον ἐν Σάγγ-Χαί. Τοῦτο δὲ προϋξέει διχοκῆ μέριμναν εἰς τὸν Κιν-Φό καὶ ἀδιάκοπον ἀγωνίαν εἰς τοὺς δύο τοῦ σωματοφύλακας.

Ὁκτῶ ἡμέρας βραδύτερον, τὴν 24 Μαΐου, οὐδεμία ὑπῆρχε περὶ τοῦ φιλοσόφου εἰδήσις, καὶ ἀδύνατος ἐπομένως ἦτο οἰαδήποτε αὐτοῦ ἀναζήτησις. Μάτην ὁ Κιν-Φό, ὁ Κραίγ καὶ ὁ Φράϋ εἶχον διερευνῆσαι πᾶσαν ξένην παραχώρησιν, τὰς ἀγοράς, τὰς ὑπόπτους συνοικίας, τὰ περίχωρα τοῦ Σάγγ-Χαί. Μάτην οἱ δεξιώτατοι ἀστυνομικοὶ ἰχνηλάται εἶχον ἐκστρατεύσει. Ὁ φιλόσοφος δὲν εὕρισκετο.

Ἐν τούτοις ὁ Κραίγ καὶ ὁ Φράϋ, ἐπὶ μᾶλλον ἀνήσυχοι, ἐπὶπύξανον τὰς προσυλάξεις των. Οὔτε ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἀπαχωρίζοντο τοῦ πελάτου των· ἔτρωγον παρὰ τὴν τράπεζάν του, καὶ κατεκλίνοντο ἐν τῷ κοιτῶνί του. Ἡθέλησαν μάλιστα νὰ τὸν πείσωσι νὰ ἐνδύθῃ χαλύδινον ἀλυσσίδεωτόν θώρακα, ἵνα προφυλαχθῇ κατὰ τοῦ ἐγγχειριδίου, καὶ νὰ τρώγῃ μόνον ὠὰ βραστά, ἵν' ἀποφύγῃ τὸ δηλητήριον. Ἀλλ' ὁ Κιν-Φό, πρέπει νὰ τ' ὁμολογήσωμεν, ἀπερρίψε τὰς προτάσεις των. Τί ἄλλο ἔμενεν, ἢ νὰ τὸν κλείσωσιν ἐπὶ δύο μηνῶν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου τῆς Ἐκατοτοῦ-

τιδος, ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι ἤξιζε διακοσίας χιλιάδας ταλλήρων!

Τότε ὁ Γουλιέλμος I. Βίδουλοφ, πρακτικώτερος πολὺ, προέτεινε εἰς αὐτὸν νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὸ καταβληθὲν ἀσφάλιστρον καὶ νὰ διαλύσῃ τὴν ἀσφάλειαν.

— Λυποῦμαι πολὺ, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό, ἀλλ' ἡ συμφωνία μας εἶνε συμφωνία, καὶ θὰ ὑποστήσῃ τὰς συνεπείας τῆς.

— Ἔστω, ἀπήντησεν ὁ κύριος πράκτωρ, ἀποδεχόμενος ὅ,τι δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ, ἔστω! Ἐχετε δίκαιον. Κανεὶς δὲν θὰ σᾶς φυλάξῃ καλλίτερον ἀπὸ ἡμᾶς.

— Οὔτε εὐθηνότερα! ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φό.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Τῇ 30 Δεκεμβρίου, ἑσπέρας. — Ἦμην κληνῆρης μόλις ἀπαλλαγὴς σφοδροῦ πυρετοῦ, πολὺν χρόνον κρατήσαντός με μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Ὁ ἐγκέφαλός μου ἐκλελυμένος προσεπάθει νὰ ἀναλάβῃ τὴν δραστηριότητά του, καὶ ὁ νοῦς μου ἐπαρήρατο ἀτελής ἔτι καὶ συγκεχυμένος ὡς φωτεινὴ ἀκτίς διαπερῶσα τὰ νέφη. Ἡσθάνομην δὲ ἐκ διαλειμμάτων ἐπανερχομένην τὴν ζάλην, ἣτις συνέχευε πᾶσάν μου ἀντίληψιν. Ἐκυμαινόμην, οὕτως εἶπεῖν, μεταξὺ παραφροσύνης καὶ φρονήσεως.

Ἀλλ' ἐνόησε ὅμως τὰ πάντα μοι ἐνεφανίζοντό καθαρὰ ὡς αἱ ἀπόψεις αἱ ἐκτεινόμεναι ἐνώπιον ἡμῶν, ὅταν ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους κατοπτεύωμεν τὰ πέριξ, καθαρὰς οὐσῆς τῆς ἀτμοσφαιρας. Διακρίνομεν τὰ ὕδατα, τὰ δάση, τὰ χωρία, τὰ ποίμνια καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν καλύβην τὴν ἐπὶ τοῦ χειλοῦς τοῦ κρηνοῦ ἰσταμένην. Ἐπειτα αἴφνης ἐπέροχεται λαίλαψ μετὰ πυκνῆς ομίχλης, καὶ τὰ πάντα συνταράσσονται καὶ συγχέονται.

Ἐν ᾧ δὲ ἐπλανώμην ἐν τῇ ἀβεβαίᾳ ταύτῃ καταστάσει τῆς ἐρηγορήσεως καὶ τοῦ ὄνειρου, οὐδόλως διακρίνων τὸ πραγματικὸν ἀπὸ τοῦ φανταστικοῦ, ἰδοὺ αἴφνης ἐνώπιόν μου ὑπὸ τὸ ἐκκρεμὲς ὠρολόγιον, οὐ ὁ εὐχνος σφιγμὸς μετρεῖ τὰς ὥρας, ἐπεφάνη τις γυνὴ!

Εὐθὺς ἐκ τοῦ πρώτου βλέμματός μου ἠδύνατό τις νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἦτο κόρη τῆς Βύας. Τὸ βλέμμα αὐτῆς εἶχε τὴν σθενυμένην λάμψιν δύνοντος ἀστρου, τὸ δὲ πρόσωπον τὴν ὠχρότητα ὑπερτάτης ἀγωνίας. Ἐνδεδυμένη ἐσθῆτα ποικιλόχρουν, ἐφ' ἧς τὰ λαμπρότατα χρώματα συνεπαίζον φαεινὰ μετὰ τῶν ἀμαυροτάτων καὶ πενθίμων, ἐκράτει στέφανον φυλλοροοῦντα.

Παρατηρήσας αὐτὴν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν ἠρώτησα τὸ ὄνομά της καὶ τί ἐζήτηε ἐν τῇ πρώτῃ μου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς παρακολουθεῦντες

τὸν δείκτην τοῦ ὥρολογίου ἐστράφησαν πρὸς ἐμὲ καὶ ἀπεκρίθη :

— Εἶμαι τὸ μετ' ὀλίγον ἀπερχόμενον ἔτος, καὶ ἔρχομαι νὰ λάβω τὰς εὐχαριστίας σου καὶ τοὺς ἀσπασμούς σου.

Ἐπανηγήθη ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνός μου μετ' ἐκπλήξεως, ἥτις μετ' οὐ πολὺ μετετράπη εἰς πικρὰν ἀγανάκτησιν.

— Ἄ ! θέλεις καὶ εὐχαριστίας, ἀνεφώνησα, ἀλλ' ἄς ἴδωμεν τί μ' ἔφερες σὺ ὡς ἀντάλλαγμα ;

— Ὅτε ἐχαίρετίσα τὴν ἔλευσίν σου, ἤμην νέος ἔτι καὶ ἀκαῖος ! σὺ μ' ἀφῆρες καθ' ἡμέραν μικρόν τι μέρος τῶν δυνάμεών μου καὶ τέλος μ' ἐξαπέστειλας τὴν ἀσθενείαν ! Ἡδὴ διὰ τῆς σῆς βοήθειας τὸ αἷμά μου εἶνε ὀλιγώτερον θερμόν, οἱ μῦς ὀλιγώτερον στερεοί, οἱ πόδες ὀλιγώτερον ταχεῖς. Σὺ ἐναπέθεσας ἐν τῷ κόλπῳ μου πάντα τῶν νόσων τὰ σπέρματα, καὶ ἐκεῖ ἐνθα ἐφύοντο τὰ ἑαρινὰ τῆς ζωῆς ἄνθη, σὺ μετὰ μοχθηρίας ἐνέσπειρας τοῦ γήρατος τὰς ἀκαλήφας. Καὶ ὡς ἂν μὴ εὐχαριστηθεῖσα διότι κατέβαλες τὸ σῶμα, ἐπεσκότισας καὶ τὴν ψυχὴν μου, ἀπέσθεσας πᾶν ἐν αὐτῇ γενναῖον φρόνημα, καὶ κατήνησεν ὀκνηροτέρα καὶ δειλοτέρα. Ἄλλοτε τῆς ψυχῆς μου τὸ βλέμμα περιελάμβανεν ἄπασαν καθ' ὅλου τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ σὺ τὴν κατέστησας μύωπα, καὶ σήμερον βλέπει μόλις ὀλίγον πέραν ἑαυτῆς.

Ἰδοὺ τί παρὰ σοῦ ἔλαβον. Τὴν δὲ ζωὴν μου ἰδὲ εἰς ὅποιαν ἐλευσιότητα, εἰς ὅποιαν ἐρημίαν, εἰς ὅποιαν ἀθλιότητα τὴν περιήγαγες !

Τοσαύτας ἤδη ἡμέρας καθ' ἃς ὁ πυρετός μὲ ἔχει κλινήρη, τίς ἐφρόντισε περὶ τοῦ δωματίου μου, τῆς μόνης ἐν τῷ κόσμῳ χαρᾶς μου ; Δὲν θὰ εὖρω κενὰς τὰς σκευοθήκας μου, τὴν βιβλιοθήκην μου διεσκορπισμένην, ὅλα μου τὰ πτωχικὰ πλοῦτη ἐξηφανισμένα ὑπὸ τῆς ἀμελείας ἢ ὑπὸ τῆς ἀπιστίας τῶν περὶ ἐμὲ ; Ποῦ εἶνε τὰ φυτὰ ἅτινα ἐκαλλιέργουν καὶ τὰ πτηνὰ ἅτινα ἔτρεφον ; Τὰ πάντα ἐξηφανίσθησαν, καὶ ἡ τρώγλη μου εἶνε ἐξηνθισμένη, ἀλαλος, ἔρημος !

Πρὸ τινων μόλις στιγμῶν συνελθὼν καὶ λαβῶν γινῶσιν τῶν περὶ ἐμὲ, ἀγνωῶ καὶ τίς ἐμερίμνα περὶ ἐμοῦ κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς ἀσθενείας μου ἀναμφισβόλως μίσθιον τι ὄν, ὅπερ ἀπεχάρησεν ἅμα ἐξαντληθέντων τῶν πόρων μου !

Καὶ τί θὰ εἴπωσιν οἱ προϊστάμενοί μου μὴ βλέποντές με ἐν τῷ γραφείῳ ἐργαζόμενον ; Τὴν ὥραν μάλιστα ταύτην τοῦ ἔτους ὅτε αἱ ἐργασίαι εἶνε μᾶλλον κατεπειγουσαί, πῶς θὰ κάμωσιν ἄνευ ἐμοῦ, καὶ θὰ θελήσωσιν ἄρά γε ; Τίς οἶδε μήπως τὴν ὥραν ταύτην ἄλλος τις ἐργάζεται ἐν τῷ μικρῷ μου γραφείῳ, ἐν ᾧ ἐκέρδαινα τὸν ἐπιούσιόν μου ἄρτον ! Καὶ τούτων μου τῶν συμφορῶν, σὺ, μόνη σὺ, μοχθηρὰ τοῦ Χρόνου κόρη, εἶσαι ἡ αἰτία. Ἴσχύον, ὑγίειαν, ἄνεσιν, ἐργασίαν, τὰ πάντα μ' ἀφῆρεςας, καὶ ὡς

ἀντάλλαγμα ἔλαβον παρὰ σοῦ ὕβρεις μόνον καὶ ζημίας, καὶ τολμᾶς ἔπειτα νὰ ἀπαιτήσης τὴν εὐγνωμοσύνην μου !

Ἄ ! ἀπόθανε, ἐπειδὴ ἤλθεν ἡ ἡμέρα σου, ἀλλ' ἀπόθανε περιφρονουμένη καὶ κατηραμένη, καὶ εἶθε νὰ γραφῇ ἐπὶ τοῦ τάφου σου, ὅτι ὁ Ἄραφ ποιητῆς ἔγραψεν ἐπὶ τοῦ τάφου κακοῦ τινος βασιλέως :

« Διαβάτα, χαῖρε, ὃν ἐθάψαμεν ἐνθάδε δὲν ὕδναται πλέον νὰ ἀναζήσῃ ».

Ἀφυπνίσθη αἴφνης ὑπὸ χειρὸς λαβούσης τὴν χεῖρά μου· ἀνοίξας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς ἀνεγνώρισεν τὸν ἱατρόν.

Μετρήσας τοὺς σφιγμούς μου ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάθησε παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης μου, παρατηρῶν με καὶ τρίβων τὴν βίαν διὰ τῆς ταμβακοθήκης του. Ὡς δὲ ἔμαθον ἔπειτα, τὸ τοιοῦτον ἦτο σημεῖον εὐαρεσκείας.

— Τί εἶν' αὐτά ; Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ ἐτραβούσαμεν διὰ τὰ θυμαράκια ! μοι εἶπε διὰ φωνῆς χαρμωσύνου ἅμα καὶ ἐπιπληκτικῆς. Τί ὄργη Θεοῦ, τόσην βίαν εἶχες καὶ μόλις ἐπροφθάσαμεν νὰ σε κρατήσωμεν μὲ τὰ δύο μας τὰ χέρια !

— Ὅστε λοιπὸν εἶχετε ἀπελπισθῆ, ἱατρέ, ἠρώτησά πως συγκεκινημένος.

— Καθ' ὅλου, ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς ἱατρός. Διὰ νὰ ἀπελπισθῆ τις ἔπρεπε νὰ ἠλπιζεν ὅπως δήποτε, ἐν ᾧ ἐγὼ δὲν εἶχον οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἐλπίδα. Ἡμεῖς οὐδὲν ἄλλο εἴμεθα ἢ ὄργανα τῆς θείας Προνοίας, καὶ ἕκαστος ἡμῶν ὄφειλε νὰ λέγῃ « Ἐγὼ μὲν τὸν ἐθεράπευσα, ὁ δὲ Θεὸς τῷ ἀπέδωκε τὴν ὑγίειαν ».

— Εὐλογημένα τὰ ὄργανα τῆς θείας Προνοίας, ἀνεφώνησα, καὶ εἶθε μετὰ τοῦ νέου ἔτους νὰ μ' ἐπανεῖλη καὶ ἡ ὑγίεια !

Ὁ ἱατρός ἀνύψωσε τοὺς ὤμους καὶ εἶπεν ἀποτόμως :

— Ζήτησέ την ἀπὸ τὸν ἑαυτόν σου. Ὁ Θεὸς σοὶ δίδει τὴν ὑγίειαν, εἰς τὴν φρόνησίν σου δὲ ἐναπόκειται νὰ τὴν διατηρήσης. Μὴ νομίζωμεν ὅτι αἱ ἀσθενεῖαι μᾶς ἔρχονται ὅπως ἡ βροχὴ ἢ ἡ ἀκτίς τοῦ ἡλίου ἄνευ τῆς συμμετοχῆς καὶ ἡμῶν ! Πρὶν ἢ παραπονεθῶμεν διότι ἠσθενήσαμεν, ὀφείλομεν νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι νὰ εἴμεθα ὑγιεῖς.

Ἡθέλησα νὰ μειδιάσω, ἀλλ' ὁ ἱατρός δυσαρεστηθεῖς — Ἄ ! ἀνεφώνησε, νομίζεις ὅτι ἀστείζομαι ; ἀλλ' εἰπέ μοι, παρακαλῶ, τίς ἐξ ἡμῶν μεριμνᾷ περὶ τῆς ὑγείας του ὅσον καὶ περὶ τῆς περιουσίας του ; Οἰκονομεῖς τὰς δυνάμεις σου ὅπως τὰ χρήματά σου ; Ἀποφεύγεις τὰς ὑπερβολὰς καὶ τὰς ἀπερισκεψίας μετὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς μεθ' ἧς καὶ τὰς παραλόγους δαπάνας ἢ τὴν κακὴν τῶν χρημάτων σου διάθεσιν ! Ἐποβάλλεις εἰς ἐξέλεγχίν τὴν διαγωγὴν σου ὅπως

καὶ τὰς λοιπὰς σου ὑποθέσεις; Ἐξετάζεις καθ' ἑσπέραν τί ἠδύνατο νὰ σ' ὠφελήσῃ ἢ νὰ σε βλάψῃ μετὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς καὶ φρονήσεως μεθ' ἧς ἐξετάζεις τὰ συμφέροντά σου; Σὺ αὐτός, ὅστις τώρα θέλεις καὶ νὰ γελάσῃς, δὲν προεκάλεσες τὴν ἀσθένειαν διὰ μυρίων ὄσων παρεκτροπῶν;»

Ἐπεχείρησα νὰ διαμαρτυρηθῶ ἀπαιτῶν νὰ μοι ὑποδείξῃ τὰς παρεκτροπὰς· ἐκεῖνος δὲ ἀνοίξας τὴν παλάμην ἤρξατο μετρῶν ἐπὶ τῶν δακτύλων.

«*Πρῶτον*, ἀνεφώνησε, γυμναστικὴν τίποτε! Ζῆς ἐδῶ μέσα τρυπωμένοις χωρὶς ἀέρα, χωρὶς κίνησιν, χωρὶς ἀναψυχὴν. Τούτου ἕνεκα ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος γίνεται κακῶς, τὰ ὕγρα συμπυκνοῦνται, οἱ ἀδρανεῖς μένοντες μῦς δὲν ἀπαιτοῦσι τὴν μερίδα τῆς θέρψεώς των, ὁ στόμαχος χαλαροῦται καὶ ὁ ἐγκέφαλος καταπονεῖται.

«*Δεύτερον*, Τροφὴ ἀτακτος. Μάγειρον ἔχεις τὴν ἰδιοτροπίαν, ὁ στόμαχός σου εἶνε δούλος ὀφείλων νὰ δέχεται ὅ τι τῷ βίπτωσιν, ἀλλὰ καὶ ὅστις ὅμως ἐκδικεῖται ὅπως εἰςεύρουσι νὰ ἐκδικῶνται οἱ δούλοι.

«*Τρίτον*, Ἀγρυπνίαι συνεχεῖς! Ἄντι νὰ μεταχειρίζεσαι τὴν νύκτα εἰς τὸν ὕπνον, τὴν καταπαταῖς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Ἡ κλίνη σου ἐγείνει βιβλιοθήκη καὶ τὸ προσκεφάλαιόν σου ὑποστηρίγματα τῶν βιβλίων σου! Τὴν δὲ ὥραν καθ' ἣν ὁ ἐγκέφαλος καταπεπονημένος ἐπιζητεῖ ἀνάπαυσιν, σὺ τον ὀδηγεῖς εἰς διασκεδάσεις καὶ ὄργια, καὶ ἔπειτα παραπονεῖσαι εὐρίσκειαν αὐτὸν πάσχοντα τὴν ἐπιούσαν.

«*Τέταρτον*, Τρυφηλότης καὶ μαλθακότης! Κλειδωμένος ἐντὸς τῆς τρώγλης σου περιεκυκλώθης ἀνεπαισθήτως ὑπὸ μυρίων περιττῶν προφυλάξεων. Ἐφραξες τὴν θύραν σου καὶ τὸ παράθυρόν σου, ἔστρωσες τάπητα κατὰ γῆς, ἀνάπτεις θερμάστραν μόλις αἰσθανθῆς τὸ πρῶτον ψῦχος, τὸ φῶς τοῦ λύχνου σου τὸ θέλεις πολὺ μαλακόν, θέλεις ἀπαλὸν προσκεφάλαιον νὰ κάθησαι, καὶ ὅμως μεθ' ὅλας ταύτας τὰς προφυλάξεις, ὁ ἐλαφρότατος ἀνεμὸς σοῦ φέρει καταρροήν, αἱ συνήθεις καθέδραι κατακόπτουσι τὸ σῶμά σου, καὶ ἔχεις ἀνάγκην διόπτρων νὰ ὑποφέρῃς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἐνόμισες ὅτι κατέκτησες ἀπολαύσεις καὶ ὅμως οὐδὲν ἄλλο ἔχεις ἢ ἀσθενείας.

«*Πέμπτον*

— Ἄ! πρὸς Θεοῦ, ἰατρές, σὰς παρακαλῶ, παύσατε! ἀνεφώνησα. Μὴ παρατείνετε πλέον τὴν ἐξέτασιν, μὴ προσθέτετε εἰς ἐκάστην τῶν κλίσεων μου καὶ μίαν τύψιν συνειδότης».

Ὁ γηραιὸς ἰατρός ἔτριψε τὴν ταμδακοθήκην ἐπὶ τῆς ῥινόσ του καὶ ἐγειρόμενος εἶπεν ἠπιώτερον·

— Βλέπεις; ἀποφεύγεις τὴν ἀλήθειαν, ὀπισθοχωρεῖς πρὸ τῆς ἀνακρίσεως! ἀπόδειξις ὅτι

πταίεις, καὶ ὁμολογεῖς τὴν ἐνοχὴν σου! Ἄλλὰ τοῦλάχιστον, ἀγαπητέ μοι, μὴ αἰτιάσαι τοὺς ἄλλους».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξήτασε τὸν σφιγμόν μου καὶ ἀπῆλθε λέγων ὅτι τὸ ἔργον του ἔληξε, καὶ ὅτι τὸ ὑπόλοιπον ἐκρέματο πλέον ἀπ' ἐμοῦ.

Ἀπελθόντος τοῦ ἰατροῦ παρεδόθη ἐν σκέψεις μυρίας.

Ἄν εἶχεν ἀδικον ὁ ἰατρός λέγων ὅ τι εἶπε περὶ τῶν παρεκτροπῶν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἀληθῶς ποσάκις ἀποδίδομεν εἰς τὴν τύχην πάθημά τι, οὗ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πηγὴν ἔπρεπε νὰ ἀναζητήσωμεν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς! Ἴσως θὰ ἦτο φρονιμώτερον νὰ μὴ τον διεκόπτοιν. . . .

Ἄλλ' ὅμως πλὴν τῆς ἐξετάσεως τῆς ὑγείας τοῦ σώματος δὲν ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις ἐξέτασις μείζονος λόγου ἀξία, ἢ τῆς ὑγείας τῆς ψυχῆς; Καὶ εἶμαι ἄρα γε βέβαιος ὅτι οὐδενὸς ἡμέλησα πρὸς διατήρησιν αὐτῆς κατὰ τὸ ἥδη ληγὸν ἔτος; Στρατιώτης τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διετήρησα ἄρα γε τὴν εὐψυχίαν καὶ τὰ ὄπλα μου; Εἶμαι ἄρα γε παρεσκευασμένος εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐπιθεώρησιν τῶν νεκρῶν, οὓς θὰ ἐπιθεώρησῃ ὁ Ὄν ἐν τῇ ζοφερᾷ κοιλάδι τοῦ Ἰωσαφάτ;

Τόλμα, ὦ ψυχὴ μου, ἐξέτασον σεαυτὴν καὶ ἐρεύνησον ποσάκις ἐσφάλης.

Ἐν πρώτοις ἐσφάλης διὰ τῆς ἀλαζονείας! Διότι δὲν ἀνεζήτησα τὰς ἀπλὰς ἀπολαύσεις. Κορεσθεῖς τῶν μεθυστικῶν οἴνων τοῦ πνεύματος, οὐδεμίαν πλῆον εὕρισκον οὐσίαν ἐν τῷ διαυγεῖ ὕδατι. Περιεφρόνησα πάντα λόγον οὐδεμίαν ἄλλην χάριν ἔχοντα ἢ τὴν εἰλικρίνειαν, ἔπαυσα ἀγαπᾶν τοὺς ἀνθρώπους μόνον διότι εἶνε ἀνθρωποὶ, τοὺς ἠγάπησα μόνον ἕνεκα τῆς ὑπεροχῆς των· συνέσφιγξα τὸν κόσμον ἐν τοῖς στενοῖς ὀρίοις τοῦ πανθῆου, καὶ ἡ συμπάθειά μου ὑπὸ μόνου τοῦ θαυμασμοῦ ἠδύνατο νὰ διεγερθῇ. Τὸν χυδαῖον ὄχλον, ὃν ὄφειλον νὰ παρακολουθῶ διὰ φιλίου ὄμματος ὡς συγκροτούμενον ἐξ ἀδελφῶν τὰς αὐτὰς ἐχόντων ἐλπίδας καὶ θλίψεις, μετ' ἀδιαφορίας κατέλιπον παρερχόμενον ὡς ποίμνιον. Ἀγανακτῶ βλέπων τὸν ὑπὸ τοῦ χρυσαίου μεθύνοντα περιφρονούντα τὸν πτωχόν, τὸν ἐσερμημένον τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, καὶ ἐγὼ ὁ μάταιος ἐπὶ τῇ φρούδῃ πολυμαθείᾳ μου, περιφρονῶ τὸν πτωχόν τῷ πνεύματι. Περιυβρίζω τὴν πτωχείαν τοῦ πνεύματος ὡς ἄλλοι τὴν τοῦ ἐνδύματος, κομπάζω ἐπὶ τῷ χαρίσματι μου καὶ μεταβάλλω τὴν εὐτυχίαν εἰς ὄπλον ἐπιθετικόν.

Ἄ! ἐὰν κατὰ τὰς χειρίστας ἡμέρας τῶν ἐπαναστάσεων ἢ ἐπαναστατήσασα ἀμάθεια ἐρρήξεν ἐνίοτε κραυγὴν μίσους ἐναντίον τῆς μεγαλοφυίας, δὲν πταίει μόνον ἢ φθονερὰ μοχθηρία, πταίει καὶ ἡ ἀλαζονεία ἢ περιφρονούσα τὴν γνῶσιν.

Οἴμοι! πόσον ἐλησημόνησα τὸν μῦθον τῶν δύο

υἱὸν τοῦ μάγου τῆς Βαγδάτης. Τούτων ὁ μὲν κατὰ τὴν ἀνεκκλητον ἀπόφασιν τῆς Εἰμαρμένης ἐγεννήθη τυφλός, ὁ δ' ἕτερος ἀπελάμβανε πάσας τὰς ἀπολαύσεις τὰς ὑπὸ τοῦ φωτός παρεχόμενας. Κομπάζων δὲ ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ τῆς ταύτης ἐνέπαιξε τὴν τυφλότητα τοῦ ἀδελφοῦ τούτου καὶ δὲν τὸν κατεδέχετο. Πρωτὴν τινὰ ὁ τυφλὸς ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ μετ' αὐτοῦ.

«Πρὸς τί νὰ ἐξέλθῃς, πῶ εἶπεν ὁ βλέπων, ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς μᾶς ἐπλασε πόσον διαφορετικούς; Δι' ἐρέβῃ ἡ πλάσις εἶνε θεάτρον εἰς τὸ ὅποιον παρρουσιάζονται μυριάδες θαυμάσιων ὑποκειμένων, καὶ τὸ ὅποιον ἔχει μυριάδας λαμπροτάτων σκηνῶν. Ἀλλὰ διὰ τὸ εἶνε ἄβυσσος σκοτεινὴ, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας θορυβεῖ κόσμος ἀόρατος. Μείνε λοιπὸν μόνος εἰς τὸ σκότος σου, καὶ ἄφες νὰ εὐφραίνωνται βλέποντες φῶς ἐκεῖνοι τοὺς ἀποίους φωτίζει τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας».

Εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν, ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς ἀδελφὸς ἔκλαιε πικρῶς. Ἀκούσας ὁ πατὴρ τὸν θρῆνον τοῦ υἱοῦ, ἔσπευσε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν παρηγόρει ὑποσχόμενος νὰ τῷ δώσῃ ὅτι ἂν ζητήσῃ.

— Δύνασαι νὰ μοι δώσῃς τὴν ὄρασιν;

— Δὲν το συγχωρεῖ ἡ Μοῖρα, εἶπεν ὁ μάγος.

— Τότε λοιπὸν, ὑπέλαβεν ὁ νέος ἀγαπηκτῶν, θέλω νὰ μοι σθέσῃς τὸν ἥλιον!

Τίς οἶδε μήπως τις τῶν ἀδελφῶν μου τῶν μὴ βλεπόντων κηχθήτῃ ταῦτά καὶ κατ' ἐμοῦ ἐπεικε τῆς ἀλαζονείας μου!

Ἀλλὰ πόσον μάλλον ἐσφάλην ἔτι ἐξ ἀπερισκεψίας καὶ ἐπιτολαϊότητος! Πόσα ἀπεφάσισα ἀσκοπῶς καὶ τυχαίως!

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἀναβαίνων λόφον κατάφρον καὶ ὑπὸ ἀτραπῶν διατεμνόμενον, εἶδον κάτωθεν μου ἀναβαίνοντα μεσήλικά τινα μετὰ νεάνιδος. Προσῆλθωσα ἐπ' αὐτῶν τὰ βλέμματά μου, καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ ἐφόρει μακρὸν μαλλωτὸν ἐπενδύτην καὶ ἐφαίνετο ὡς ἄγριον θηρίον, ἐκράτει δὲ παχέαν ράβδον, δι' ἧς περιέγραφεν εἰς τὸν ἀέρα διαφόρους καμπύλας μετὰ πολλῆς βίαις καὶ ἀτάκτως, ἐλάλει δὲ δυνατά, καὶ ἡ φωνὴ του μ' ἐφάνη ὡς πεταραγμένη ὑπὸ ὄργῆς. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκ διαλειμμάτων ἀνυψούμενοι εἶχόν τι θηριώδες καὶ ἀπότομον, καὶ μοι ἐφάνη ὅτι ἐπέπληκτεν ἢ ἠπειλεῖ τὴν νεάνίδα, ἥτις ἠκροῦτο μετὰ συγκινητικῆς ὄντως ὑπομονῆς δις ἢ τρίς ἐτόλμησε νὰ τῷ εἴπῃ μετὰ συστολῆς λέξεις τινάς, ἀναμφιβόλως προσπαθοῦσα νὰ δικαιολογηθῇ· ἀλλ' ἐκείνος εὐθὺς ἐξηκολούθησε κραυγαῶν σπασμωδικῶς, περισφύρων βλέμματα ἄγρια καὶ περιγράφων διὰ τῆς ράβδου του τοὺς ἀπειλητικούς κύλους. Παρηκολούθουν αὐτοὺς διὰ τοῦ βλέμματός μάτην προσπαθῶν νὰ συλλάβῃ λέξιν τινὰ, ἕως παρελθόντες ἐξηφανίσθησαν ὀπισθεν τοῦ λόφου.

Προδιότατα ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτό τις τῶν οἰκογενειακῶν ἐκείνων τυράννων, ὧν τὸ ἀδιάλλα-

κτον καὶ ἀκοινωνητον ἦθος ἐξερεθίζεται ἕνεκα τῆς ὑπομονῆς τοῦ θύματος, καὶ οἵτινες δυνάμει νὰ γείνωσιν οἱ πρὸστάται καὶ εὐεργέται τῆς οἰκογενείας, προτιμῶσι νὰ γίνωνται οἱ δῆμιαι αὐτῆς.

Καὶ καθρώμην κατ' ἐμαυτὸν τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον θηριώδη ἀνδρα, καὶ ἠγανάκτου διὰ τὴν νὰ μὴ τιμωρῶνται ἐπαξίως οἱ ἐγκληματῆται οὗτοι οἱ διαταράσσοντες τὴν ἁγίαν τῆς οἰκιακῆς ἐστίας ἡρεμίαν, ὅτε αἰφνὴς ἀκούω τὴν αὐτὴν φωνὴν ἐγγύτερόν μου, καὶ τὸ ζεῦγος διελθὸν τὴν ἀτραπὸν ἀνεφάνη μετ' οὐ πολὺ ἀπέναντί μου.

Τότε ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ σχημάτων καὶ λέξεων κατενόησα περὶ τίνος πρόκειται. Ὁ ἀνὴρ ἂν ἐγὼ ἐνόμισα ὡς θηριώδη τινὰ καὶ ἐξωργισμένον τυράννον τοῦ παρ' αὐτὸν βαδίζοντος ἐντρόμου καὶ συνεσταλμένου θύματος, οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ ἠαξιότιμός τις πατὴρ παραβλήψ καὶ βραδύγλωστος, προσπαθῶν νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὴν μετὰ προσοχῆς ἀκρωμένῃ κέρην του τὴν ἀνατροπὴν τῶν μεταξοσωλήκων!

Ἐπανηρόμην γελῶν διὰ τὴν ἀπάτην μου· ἀλλὰ καθ' ὁδὸν πλησίον τῆς κατοικίας μου βλέπω ἀνθρώπους τρέχοντας καὶ ἀκούω κραυγὰς ἀπὸ τοῦ ἀπέναντι μέρους· πάντες δὲ ἔχοντες προτεταμένας τὰς χεῖρας δεικνύουσι μακρὰν στήλην φλογῶν. Πυρκαϊὰ κατεβίβρωσε μέγα ἐργαστήριον καὶ πάντες ἔσπευδον εἰς βοήθειαν.

Ἐγὼ ἐδίστασα. Ἡ νύξ ἐπλησίαζεν, ἤμην κατὰ κόπος, καὶ βιβλίον ἐπαγωγόν με περιέμενε. Ἐσκέφθην ὅτι δὲν θὰ λείψωσιν ἄνθρωποι, καὶ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου.

Πρὸ ὀλίγου, ὡς ἐνθυμείσθε, ἐσφάλην ἐξ ἀπερισκεψίας, νῦν δὲ ἐκ φιλαυτίας καὶ ἀνανδρείας.

Ἀλλὰ καὶ μήπως πρώτην ταύτην φοράν ἀπέφυγον νὰ ἀποτίσω εἰς τὴν κοινωνίαν τὴν ἀφελὴν μου; Ἐν τῇ ἀδικίᾳ μου δὲν μετεχειρίσθην πάντοτε τοὺς συντρόφους μου ὡς λέων, σφετερισθεὶς βαθμῶδ' ἑνὴν εἰς αὐτοὺς ἀναλογούσαν μερίδα; Ποσάκις βλέπων ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καθημένῃν τὴν ἐπαίτιδα δὲν ἐξέκλινα τῆς ὁδοῦ μου, ἵνα μὴ κινηθεῖς ὑπὸ οἴκτου τὴν ἐλεήσω! Ποσάκις ἐκουσίως ἐδίστασα περὶ τῆς δυστυχίας τοῦ πλησίον μου, μόνον καὶ μόνον ἵνα δικαιολογήσω τὴν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς σκληρότητα μου καὶ ἀναισθησίαν μου! Μετὰ πόσης δὲ εὐαρεσκείας πολλάκις προσεπάθησα νὰ ἀποδείξω τὰς κακίας τοῦ πτωχοῦ, ἵνα χαρακτηρίσω τὴν ἀθλιότητα αὐτοῦ ὡς δικαίαν τιμωρίαν!...

Τί ἂν διέκοψα τὸν ἱατρὸν ἀπαριθμούντα τὰς πρὸς βλάβην τοῦ σώματος παρεκτροπὰς μου; Μήπως ἐκεῖνα ἂς ἐγὼ ἀπὸκρίθησα δὲν εἶνε χειρότεροι; Ἄ! αἱ σωματικαὶ ἀσθένειαι ἐμποιοῦσιν οἶκτον, ἀλλ' αἱ ψυχικαὶ φρίκην...

Εὐτυχῶς ὁ γείτων μου, γηραιὸς ἀπόμαχος, ἐλθὼν μ' ἐξήγαγε τῆς δεινῆς ταύτης καταστάσεως, ἥτις πολυτρόπως με ἠφάνιζε. Νῦν δὲ σκε-

πτόμενος νομίζω ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας μου πάντοτε ἔβλεπον πρὸς ἐμὲ κύπτουσαν τὴν ἀγαθὴν ἐκείνην μορφήν καὶ πατρικῶς προσβλέπουσάν με. Εἰσῆλθε δὲ κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς καὶ μόνης χειρὸς του δοχεῖον κόλλας, τεμάχια πρασίνου χάρτου καὶ μεγάλην ψαλλίδα, καὶ ἤρχετο ἵνα ἐργασθῆ ἔν τῳ δωματίῳ μου καὶ συγχρόνως ἵνα με προσέχη. Στερηθεὶς τοῦ ποδός καὶ τῆς χειρὸς ἐν τοῖς πεδίοις τῶν πολέμων, ἐπορίζετο ἤδη τὸν ἐπιούσιον κατασκευάζων χαρτίνης θήκας ζαχαρωτῶν διὰ τῆς ὑπολειπομένης χειρὸς του. Ἄμα εἰσερχόμενον τὸν προσηγόμενος ἐξ ἀνοήματος, καὶ ἐκεῖνος ἀνεφώνησεν ἐκπληκτόμενος διὰ τὴν ἀνέλπιστον ταχείαν βελτίωσιν τῆς υἰγιαίας μου. Προσελθὼν δὲ μετὰ χαρᾶς ἔλαβε τὰς χειρὰς μου διὰ τῆς χειρὸς του καὶ εἶπεν εὐθύμως:

— Τώρα ὅλα καλά! Μὰ δὲν ἦταν καὶ μικρὸ πρᾶγμα· ἔκαμες μίαν ἐστρατείαν πού κάμνει καὶ ἐγὼ δὲν ζεύρω διὰ πόταις. Ὅταν ἤμουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, εἶδα καὶ καὶ θερμασμένους· εἶχα μάλιστα ἓνα κοντά μου καὶ ἐφώναζε πῶς ἔχει καμίνι ἀναμμένο μέσα ἔς τὸ στόμαχί του καὶ γὰρ ἔλθουν τάχα οἱ πυροσβέσται νὰ του σβύσουν τὴ φλόγα. Καὶ νὰ ἰδῆς, ἔπειτ' ἀπὸ τρεῖς μέραις τοῦ ἔσβυσε ἡ φλόγα μιὰ γιὰ πάντα... Μὰ σὺ ὁμως ἐβάστατῆς εἰκόσιαι κτῶ σωστά ἡμερόνυκτα, ἐπολέμησες ἔς ἀνὴρ παλληκάρι, δὲν εἶνε μικρὸ πρᾶγμα. Τὸ εἶδα μὲ τὰ ἴδιά μου τὰ μάτια.

— Λοιπὸν δὲν ἔχω λάθος, σεῖς ἐκάθησθε πάντοτε πλησίον μου;

— Νὰ δὰ ἡ ὥρα, μεγάλο πρᾶγμα, μήπως ἡ κάλαρά μου δὲν εἶνε δύο βήματ' ἀπ' ἐδῶ; Ἔτσι ποῦ λές; αὐτὸ ἐδῶ τὸ ζερεβὶ ἦταν ὁ νοσοκόμος, γινατὶ τὸ δεξιὸν, ἔξερει, λείπει ἔς τὸ μεταβατικό. Μὰ δὲ φωτᾶς ἀλήθεια καὶ ποῦ χέρι σ' ἐπότιζε;

— Καὶ ὁ γηραιὸς ἀνεκάγχαζεν ὑπὸ χαρᾶς, ἐγὼ δὲ ἀδυνατῶν ἐκ τῆς συγκινήσεως νὰ λαλήσω ἔθλιψα τὴν χειρὰ του ἐπὶ τοῦ στήθους μου. Ἰδὼν ἐκεῖνος τὴν συγκινήσάν μου διέκοψε τὸν περὶ τῆς ἀσθενείας μου λόγον καὶ εἶπε παιδρός:

— Ἀλήθεια, ἀπὸ σήμερα ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ παίρνωμε καὶ τὸ σιτηρεσίό μας, τὸ ἔξερεις καὶ αὐτό; Τὸ εἶπεν ὁ ἰατρός· αὐτὸς εἶνε βλέπεις ὁ σίτισις.

— Ὡστε μένει νὰ εὐρεθῆ τώρα καὶ ὁ μάγειρος, ὑπέλαβον ἐγὼ μειδιῶν.

— Ὁ μάγειρος εὐρέθη, ἀνεφώνησεν ὁ ἀπόμαχος, ἔχομε τὴν Γερουφαλιά τὴν νεροκουβαλήτρα καὶ τώρα αὐτὴ σὺ κοκκινίζει τὰ κρέας, γείτονα· αὐτὴ μὴ φοβάσαι, δὲ λυπάται οὔτε τὸ βούτυρο οὔτε τὸν κόπο. Ὅταν ἦσουν κατὰ πού λέει τὸ τραγοῦδι μετὰ ζῶης καὶ Χάρου ἢ καυμένη ἔτρεχ' ἐπάνω κάτω να ρωτᾶ καὶ νὰ μαθαίνῃ πῶς πηγαίνει ἡ μάχη... Καὶ τώρα, στάσου, θαρρῶ αὐτὴ πῶς εἶνε».

Καὶ ἀληθῶς ἀντήχουν βήματα ἐν τῳ διαδρόμῳ. Ὁ γηραιὸς ἔσπευσε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν.

— Ἄ, εἶνε ἡ κυρὰ Μηλιά, καλὴ γειτόνισσα, μιὰ ἀπὸ ταῖς καλάῖς φιληνάδες σου, σοῦ τὴν συσταίνω διὰ τὰ καταπλάσματα, εἶνε ἐπιτήδεια.

Ἔλα μέσα, κυρὰ Μηλιά, ἔλα νὰ μας καμαρώσῃς τί εὐμορφα παλληκάρια ποῦ εἴμασθε σήμερα».

Ἡ ἀγαθὴ γυνὴ εἰσῆλθε φέρουσα τὰ λευκά μου ἐνδύματα, ἅτινα εἶχε πλύνει καὶ ἐπιδιορθώσει, ἔφερε δὲ καὶ μικρὰν φιάλην ἰσπανικοῦ οἴνου, δῶρον τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅστις ἦτο ναύτης, καὶ ἄπερ αὐτὴ ἐφύλαττε δι' ἐπίσημόν τινα περίστασιν. Ἦθέλησα νὰ τὴν εὐχαριστήσω, ἀλλ' ἡ ἐξαίρετος γυνὴ μοὶ ἔνευσε νὰ σιωπήσω, διότι ὁ ἰατρός εἶχε δῆθεν παραγγεῖλει νὰ μὴ ὀμιλῶ. Τὴν εἶδον δὲ διευθετοῦσαν τὰ συρτάρια μου, ἅτινα ἰδὼν ἐξεπλάγην· χεῖρ ἐπιμηλῆς εἶχε προδῆλως ἐπανορθώσει τὰς ἀταξίας, ἃς συνεπάγεται συνήθως πᾶσα ἀσθένεια.

Ἐν τῳ μεταξὺ ἦλθε καὶ ἡ Γερουφαλιά κομίζουσα τὸ φαγητόν μου. Παρηκολούθει δὲ αὐτὴν ἡ κυρὰ Διονύσαινα, γειτόνισσα καὶ αὐτὴ, ἥτις συγχρόνως εἶχε μάθει καὶ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεξα καὶ τὴν ἀνάρρωσίν μου. Μ' ἔφερε δὲ ὠν τὴν στιγμὴν ἐκείνην γεννηθὲν καὶ ἤθελεν, ἔλεγε, νὰ με ἰδῇ τρώγοντα αὐτό.

Ἐδέσσε δὲ νὰ τὴν διηγηθῶς λεπτομερῶς τὰ τῆς ἀσθενείας μου ἀπ' ἀρχῆς· ἐκείνη δὲ διέκοπτε τὴν διήγησιν διὰ θορυβῶδων ἀναφωνήσεων, ἃς παρευθὺς κατέστειλλε ζητοῦσα σιγᾶ συγγνώμην, ὅσάκις ἡ κυρὰ Μηλιά τὴν ὑπεμίνησκεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναφωνῇ δυνατὰ ἐνώπιον τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐσχημάτισαν δὲ περὶ ἐμοῦ κύκλον, ἵνα με καμαρώσωσι τρώγοντα. Ὅσάκις δὲ ἤνοιγον τὸ στόμα, κραυγαὶ ἀγαλλιᾶσεως καὶ εὐλογίαι συνάδευον πᾶσαν τῶν σιαγόνων μου κίνησιν.

Ἐν τῳ δὲ ἀπεκομίζοντο τὰ πινάκια εἰσῆλθεν ὁ γηραιὸς ταμίας τοῦ καταστήματος, ἐν τῳ εἰρηγαζόμενῳ. Ἄμα ἰδὼν αὐτὸν ἠσθάνθην τὴν καρδίαν μου παλλομένην, διότι ἐσκέφθην τί ἄρα γε ἤρχετο νὰ μοὶ ἀναγγεῖλῃ, πῶς οἱ προϊστάμενοι ἐχαρκτήρισαν τὴν ἀπουσίαν μου; Μετὰ πλείστης ἀγωνίας τὸν ἔβλεπον πότε νὰ χαράξῃ τὸ στόμα. Ἄλλ' αὐτὸς καθήσας πλησίον μου, ἔλαβε τὴν χειρὰ μου ἐκφράζων τὴν χαρὰν του ἐπὶ τῳ ἀναρρῶσει μου.

Ἄλλὰ πῶς εἶδον τὴν διακοπὴν τῆς ἐργασίας μου οἱ προϊστάμενοι; ἠρώτησα ἐνδοιάζων.

— Κάμμία διακοπὴ δὲν ἔγεινεν, ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς ἡσύχως.

— Τί ἐνοεῖς;

— Διεμοιράσθημεν τὴν ἐργασίαν σου ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι, ὥστε τὰ πάντα εἶνε ἐν τάξει».

Ἄνεξήγητος ὑπῆρξεν ἡδὴ ἡ συγκινήσίς μου. Μετὰ τοσαύτας ἐνδείξεις ἀγάπης, ἡ τελευταία αὐτὴ ὑπερέβαινε πᾶν μέτρον. Δὲν ἠδυνάθην νὰ ἀναχαίτισω τὰ δάκρυά μου.

Λοιπὸν αἱ ἀσήμενοι ὑπηρεσίαι μου ἀντημεί-
φθησαν. ἑκατονταπλάσια, εἶχον σπείρει ὀλίγον
τι καλὸν, καὶ ἕκαστον σπέρμα περὶ ἐπὶ γῆς ἀ-
γαθῆς ἔφερον ἤδη στάχυν ὅλον! Ἄ! τοῦτο συμ-
πληροῦ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς καλὰς συμβου-
λὰς τοῦ ἀγαθοῦ ἱατροῦ. Ἐὰν εἶνε ἀληθὲς ὅτι αἱ
ἀσθένειαι, αἱ τε ἐσωτερικαὶ καὶ αἱ ἐξωτερικαί,
εἶνε καρπὸς τῆς μωρίας ἡμῶν ἢ τῆς κακίας,
ἀλλ' ἢ συμπάθεια ὅμως καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἶνε
καὶ αὐταὶ ἀνταμοιβὴ τοῦ ἐκτελεσθέντος καθή-
κοντος. Ἐκαστος ἡμῶν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ
καὶ ἐν τοῖς πεπερασμένοις ὁρίοις τῆς ἀνθρωπίνης
δυνάμεως, αὐτὸς παρασκευάζει τὸ ἦθος, τὸν χα-
ρακτήρα, τὸ μέλλον του.

Πάντες ἀπῆλθον. Τὰ ἀνθή μου καὶ τὰ πτηνὰ
κομισθέντα πάλιν εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὑπὸ τοῦ
γρηαίου ἀπομάχου, εἶνε οἱ μόνου μου σύντροφοι.
Ὁ ἥλιος δύων πορφυροῖ διὰ τῶν ὑστάτων αὐ-
τοῦ ἀκτίνων τὰ ἡμίκλειστα παραπετάσματά
μου. Ἡ κεφαλὴ μου εἶνε ἐλευθέρα, ἡ καρδιά μου
ἐλαφροτέρα, καὶ νέφος ὑγρὸν κυμαίνεται ἐπὶ τῶν
βλεφάρων μου. Αἰσθάνομαι ἐν ἑαυτῷ τὴν εὐά-
ρεστον ἐκείνην κατάστασιν, ἥτις συνήθως προη-
γεῖται τοῦ νηδύου ὕπνου.

Ἐκεῖ πέραν ἀπέναυκτι τῆς κλίνης μου ἡ ὠχρὰ
θεὰ ἡ φοροῦσα τὴν ποικιλόχρου ἐσθῆτα καὶ τὸν
φυλλορροῦντα στέφανον ἀναφαίνεται πάλιν.
Ἄλλ' ἤδη τεινὼν αὐτῇ τὴν χεῖρα μετὰ μειδιά-
ματος εὐγνωμοσύνης.

Χαῖρε, προσφιλέστατόν μοι ἔτος, ἀνεφώνησα,
χαῖρε σὺ ἦν πρό μικροῦ ἠτιώμην ἀδίκως. Ὁ
τι ἔπαθον σὺ δὲν εἶσαι ὑπόλογος, διότι σὺ οὐδὲν
ἄλλο εἶσαι, ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὀρισθὲν διάστημα
τοῦ ἐπὶ γῆς δρόμου μου, ὃ ἀγρὸς ἐξ οὗ ἐθέρισα ὃ
τι ἔσπειρα. Θά σε ἀγαπῶ διὰ τὰς ὀλίγας χαρμο-
σύνης ὥρας, ἃς με εἶδες ἀπολαμβάνοντα. Θά σ'
ἀγαπῶ δὲ καὶ δι' ὅσα ἔπαθον, ὧν ὅμως σὺ δὲν
ἦσο ἡ αἰτία, ἀλλ' ἀπλῶς τὸ θέατρον. Εἵσελθε λοι-
πὸν ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ ἔσο εὐλο-
γημένον, διότι ἀντὶ μὲν τῆς νεότητος μοὶ ἐγκα-
ταλείπεις τὴν πείραν, εἰς ἀντάλλαγμα δὲ τοῦ
χρόνου, τὴν μνήμην, καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῆς εὐερ-
γείας, τὴν εὐγνωμοσύνην.

[Émile Souvestre] Π. Ι. Φ.

ΑΙ ΕΠΙΣΚΕΦΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

[4 Ἰανουαρίου 1880].

Δὲν ἠξέυρω, ἀναγνώστὰ μου, τί φρονεῖς ἐν
γένει περὶ τῶν ἐπισκέψεων. Ἄγνοῶ, ἂν τὰς νο-
μιζέεις καλὰς ἢ κακὰς, ὀχληρὰς ἢ εὐάρεστους,
περιττὰς ἢ ἀναγκαῖας. Ἀμφιβάλλω ὅμως πολὺ,
ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν τὰς νομιζῆς, ἂν τὰς κά-
μνεις εὐχαρίστως. Ἀλλῶς, βλέπεις, κρίνομεν
τὸ βάρος ἐπὶ τῆς ξένης ράχεως καὶ ἀλλῶς ἐπὶ
τῆς ἰδικῆς μας. Σημείωσαι δέ, ὅτι λέγων ἐπι-
σκέψεις, δὲν ἐννοῶ, καὶ ἀποκλείω ἐντελῶς τοῦ

προκειμένου ὅσας κάμνομεν καὶ σὺ κ' ἐγώ, ὅταν
ἔχωμεν ὄρεξιν καὶ διαθέσιν, πρὸς τοὺς φίλους
μας μεθ' ὧν ἐπιθυμοῦμεν νὰ συνομιλήσωμεν ὀλί-
γας στιγμὰς ἢ πολλὰς ὥρας. Ἀποκλείω ἐπίσης
τὰς ἀναγκαῖας καὶ ἀπαραιτήτους ἐπισκέψεις,
τὰς ὁποίας ὑπαγορεύουσι συνήθως τὸ συμφέρον,
αἱ ὑποθέσεις καὶ ἡ ἀληθὲς ἀνάγκη. Τοιαύ-
τας ἐπισκέψεις κάμνομεν ὅλοι μας καθ' ἡμέ-
ραν, διότι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν δια-
φορετικά. Τίς, ὑπάλληλος, δὲν ἐπισκέπτεται
τὸν προϊστάμενόν του; τίς, ἱατρός, δὲν ἐπισκέ-
πτεται τὸν πελάτην του; τίς, διάδικος, δὲν ἐ-
πισκέπτεται τὸν δικηγόρον του; τίς, ὑπόθεσιν
ἔχων οἰανδήποτε, δὲν ἐπισκέπτεται ἐκείνον, ὅς-
τις δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς εὐτυχίᾳ τῆς πε-
ραιώσιν; Δὲν πρόκειται ὅμως περὶ τῶν ἐπισκέ-
ψεων αὐτῶν, ἃς δικαιολογεῖ πάντοτε πραγμα-
τικὴ τις ἀνάγκη, ἀναγομένη συνήθως, ὡς μαθη-
ματικὴ τις ἐξίσωσις εἰς τὸν ἔσχατον καὶ ἀ-
πλούστατον αὐτῆς ὄρον, εἰς. . . τὸ γρηῆμα, τὸν
ἀπόλυτον τοῦτον καὶ παντοκράτορα δεσπότην
τῆς ἀνθρωπίνης μυρμηκίας. Πρόκειται περὶ τῶν
ἄλλων ἐπισκέψεων, ἃς ὑπαγορεύει ἐπίπλαστος
μόνον καὶ συνθηματικὴ ἀνάγκη, ἐξ ἐκείνων ἃς
δημιουργεῖ σήμερον καὶ καταστρέφει αὐριον ὃ
πολιτισμὸς καὶ ἡ οὕτω καλουμένη πρόοδος, ἀ-
νάγκη τὴν ὁποίαν ὅλοι αἰσθανόμεθα χωρὶς νὰ ἐν-
νοῶμεν τὸν λόγον τῆς, τὴν ὁποίαν καταρῶμεθα,
χωρὶς ὅμως νὰ τολμῶμεν καὶ νὰ τὴν πολεμή-
σωμεν, ἀνάγκη τέλος πάντων, εἰς τὴν ὁποίαν
ὑποτασσόμεθα ὅλοι, γογγύζοντες μὲν ἰδιαιτέρ-
ως, μειδιῶντες δὲ δημοσίᾳ.

Αἱ ἐπισκέψεις αὐταί, ὡς καὶ ἡ ἀνάγκη ἥτις
τὰς ὑπαγορεύει καὶ τὰς ἐπιβάλλει, εἶνε περί-
εργοι ἐν γένει καὶ ἀστείαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Παρ'
ἡμῖν δ' ἐν Ἀθῆναις εἶνε ἀκόμη περιεργότεραι καὶ
ἀστειότεραι, διότι καὶ ὁ κόσμος ὁ ἀθηναϊκὸς
εἶνε περιεργότερος πολὺ καὶ ἀστειότερος τοῦ ἑλ-
ληνικοῦ κόσμου. Μὴ ἀπορήσῃς δι' αὐτὸ μὴδὲ
διαμαρτυρηθῆς, ἀγαθὲ μου συμπολίτα, κατὰ
τοῦ γράφοντος τὰς ὀλίγας ταύτας σειράς. Εἶσαι
Ἀθηναῖος, καὶ εἶνε Ἀθηναῖος. Ἄν δὲ οὐδένα ἔ-
χει λόγον νὰ σὲ κολακεύσῃ, σιτίζων σε δι' εὐα-
ρέστου ψευδολογίας, διότι ἀπὸ καιροῦ ἤδη ἀ-
πετάχθη τῷ δαίμονι τῆς καθολικῆς ψευδοφροσύνης
καὶ πάσῃ τῇ πομπῇ αὐτοῦ, οὐδεμίαν ὅμως ἐπί-
σης ἔχει ἀφορμὴν νὰ σὲ πικράνῃ ἄνευ λόγου,
προσβάλλων τὴν πατριωτικὴν σου φιλοτιμίαν
καὶ ὑπολαμβάνων σε, μόνον ἐξ ἀπλῆς κακεντρε-
χείας, ἀστειότερον τοῦ ἐν γένει Ἑλλήνος. Φρο-
νεῖ ἀπλῶς, καὶ θά φρονήσῃς καὶ σὺ μετ' αὐτοῦ,
ἂν ἦσαι ἀμερόληπτος καὶ ἀπαθὲς παρατηρητῆς,
ὅτι ὁ Ἀθηναῖος τῆς σήμερον, ὁ πεπολιτισμένος,
ἐννοεῖται, καὶ μεμορφωμένος, ὁ φοιτῶν δηλαδὴ
εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ εἰς τὸ καφενεῖον τῆς πλα-
τείας τοῦ Συντάγματος, ὁ ἀρεσκόμενος εἰς τὴν
Madame l'Archiduc καὶ ἐνδουόμενος εἰς τοῦ Ber-